

historie-online.dk

(/)

[🏠 \(/\)](#) > Østeuropa (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oesteuropa>)> Bøger (<https://www.historie-online.dk/boger>)> Anmeldelser (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Europas selvskabte plage

Europas selvskabte plage

*Kategori: Anmeldelser**Visninger: 415*Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oesteuropa/europas-selvskabte-plage)[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oesteuropa/europas-selvskabte-plage](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oesteuropa/europas-selvskabte-plage)) **t**(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [https://www.historie-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oesteuropa/europas-selvskabte-plage)[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oesteuropa/europas-selvskabte-plage](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oesteuropa/europas-selvskabte-plage)) **in**([https://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-](https://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oesteuropa/europas-selvskabte-plage&title=)[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oesteuropa/europas-selvskabte-plage&title=](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oesteuropa/europas-selvskabte-plage&title=))**Vibe Termansen****Europas selvskabte plage. Viktor Orbán****Gads Forlag. 256 sider. 299,95 kr.**

Af Søren Peder Sørensen

Det er en højaktuel bog, som Vibe Termansen har skrevet. Den handler om Viktor Orbán, men også om Ungarn og Europa, om demokratiets tilbagegang og om autokratiers fremmarch. Og så bliver den ikke mindre aktuel af, at Orbán gik hen og tabte valget i april. Vælgerne demonstrerede, at Ungarn er andet end Orbán.

Vibe Termansen, der er cand. mag i historie og østeuropastudier, er en dygtig formidler. Ud over at være journalist og senioranalytiker i DEO (Demokrati i Europa Oplysningsforbundet), har hun skrevet flere bøger, og det mærkes. Meget af stoffet, som hun bringer frem, er sporadisk kendt fra mediernes dækning af Ungarn. I bogens sammenhæng fremstår det stærkt og foruroligende.

Det er den utrolige historie om, hvordan Viktor Orbán i løbet af få år forvandlede Fidesz til landets mest toneangivende parti, og som i 2010 opnåede to tredjedels flertal i parlamentet med 68 procent af stemmerne.

Vi får baggrunden for, at Fidesz opstod 1988 som en ungdomsorganisation vendt mod kommunistregimet. Den opstod med en lille kerne af unge jurastuderende, der kom fra fattige vilkår på landet. De blev partiets toneangivende, og med Orbán som den ubestridte leder.

Vibe Termansen påviser orbánismen som en ideologi uden principper og med den farlige totalitære tankegang, at alle, der er ungarere, er med os (og alle, der ikke er med os, er ikke ungarere). Det er en selvmodsigende ideologi, der kan bruges og tilpasses alt afhængig af, hvem man taler til: Middelklassen på landet, den yderste højrefløj, de øvrige EU-lande, Putin. Ideologien spænder bredt og forandrer sig konstant, og måske er den helt anderledes året efter.

Misbrug af EU's midler

Bogen kommer godt omkring temaet om misbrug af EU's midler, deraf titlen "Europas selvskabte plage". EU har haft muligheden for at stoppe ham mange gange, men det er ikke sket. I Orbáns optik er der ikke noget, der hedder EU midler. Det er ungarernes penge. Og når det er ungarernes penge, så er det statens penge.

Foruroligende er det at læse om Orbáns demagogi, der i snart to årtier holdt befolkningen i et fast greb, ydet via en effektiv propaganda.

Der var flygtningekrisen i 2015: Skønt andelen af udlændinge i den ungarske befolkning kun udgjorde 1,4 procent, støttede to tredjedele af ungarerne opsætning af hegn langs den serbiske grænse. Med sin propaganda formåede Orbán og Fidesz at få et stort flertal til at tro, at der var brug for endnu skrappe midler. Og premierministerens popularitet steg til nye højder.

Krigen i Ukraine er et andet eksempel. Man skulle tro, at det var op ad bakke for Orbán, da Putin angreb Ukraine kort før der skulle være parlamentsvalg i foråret 2022. I Ungarn havde man jo den smertelige historiske parallel til den ungarske opstand i 1956, da Sovjetunionen angreb landet. Men i løbet af få dage fik Orbán det vendt, så det var Rusland og Ungarn, der ville freden, mens Bruxelles og Ukraine ville krigen. "Fidesz ønsker fred. Oppositionen ønsker blod." Orbán vandt en overvældende sejr.

Det er dette indtryk, der har bundfældet sig. At Orbán var uovervindelig. Gennem 16 år har han sat sig tungt på de statsejede medier og nyhedsstrømmen. Han har målrettet gået efter at samle magten hos sig, afmonteret de demokratiske institutioner og udnævnt sine egne til de ledende poster i staten. Vibe Termansen citerer en amerikansk professor, der er ekspert i den ungarske forfatning, for at sige, at ungarnerne ikke længere kan skifte deres regering gennem et valg, da Ungarn ikke længere er et demokrati!

Det er Ungarn så alligevel. For Viktor Orbán tabte, og så stort, at oppositionen med Péter Magyar erobrede to tredjedels flertal i parlamentet. Og Orbán fulgte de demokratiske spilleregler og erkendte sit nederlag, endda uden voldsudøvelse. Hvordan kunne det ske?

Bogen bringer os ikke nærmere en forklaring. Tværtimod sidder man tilbage med en tvivl om, hvorvidt Orbán nu også har tabt, eller om det blot er et af hans mange numre.

Det historiske

Bogen er andet og mere end det dagsaktuelle. Den knytter an til det historiske, illustreret med en overskuelig tidstavle med de vigtigste årstal.

Orbán var et produkt af sin tid; af de voldsomme begivenheder, der har kendetegnet Ungarns politiske udvikling i 1900- tallet, af verdenskrige, af den ydmygende Trianontraktat i 1920, af fascismen, nazismen og kommunismen. En udvikling, der ikke har efterladt nogen dyb demokratisk tradition.

Og dog har ungarnerne gennem tiderne på deres egen uforudsigelige og frygtløse måde vovet at sætte sig op mod despoter og kæmpe for frihed og demokrati, som det skete under opstanden i 1956, og da Ungarn som det første af de kommunistiske lande gennemhullede jerntæppet i august 1989, og nu, ved valget i april.

Så der er håb for demokratiet. Og at Vibe Termansens bog kommer til at stå som en nekrolog over Viktor Orbáns politiske liv.

[Historie-online.dk, den 29. april 2026]

SE RELATEREDE ARTIKLER

UKRAINES HISTORIE

(<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oesteuropa/ukraines-historie>)

**JENS JØRGEN NIELSEN:
UKRAINE I
SPÆNDINGSFELTET.**

(<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oesteuropa/jens-joergen-nielsen->